

zoeken vond ik het nest met zes jongen van ca. 8—9 dagen oud in de lage onkruidvegetatie op ongeveer 20 m afstand van het oude nest. Twee dagen later was ook dit nest leeg.

Op 20 juli zag ik behalve de ouden en de drie jongen van het eerste broedsel ook twee jongen van het tweede broedsel. Deze laatste hadden nog gele bekranden en vlogen steeds zeer laag weg. Soms zong het oude ♂ vliegend, terwijl ik het ♀ herhaaldelijk met een rups in de snavel zag. Vooral het ♀ was sinds 2 juni veel valser van kleur geworden. Prof. Dr. K. H. Voous (die zich in het bijzonder voor het wijfje van dit veronderstelde gemengde broedpaar interesseerde, in verband met het feit, dat *flavissima*-wijfjes niet zelden als *flava* worden gedetermineerd) kon met mij op 21 juli zowel de volwassen vogels als de jongen op zeer korte afstand observeren. Het was toen vrij moeilijk om het ♀ in dit stadium op haar subspecifieke identiteit te onderzoeken. De veren van de bovenkop waren toen tot grijsbruin verbleekt en versleten, de oorstreken waren duidelijk donkerder dan de bovenkop en grijs getint; de wenkbrauwstreep was wit. De kop stak door zijn bruingrijze tint af tegen de bruingroen gekleurde mantel. Op grond van deze gegevens, daarbij geholpen door mijn vroegere aantekeningen, kon Voous toch tot de volledige overtuiging komen, dat het wijfje tot de vorm *flava* behoorde. Het mannetje was nog steeds als een duidelijke *flavissima* te herkennen.

A. N. SWART.

Summary:

Breeding pair of *Motacilla flava flavissima* ♂ x *M. f. flava* ♀.

A mixed breeding pair of British and continental forms of the Yellow Wagtail was recorded on waste grounds on the southern border of Amsterdam in 1959. The subspecific identity of the parents was confirmed by several observers. The pair apparently raised two broods, the young of the first brood leaving the nest about 6 June, those of the second brood about 16 July.

Literatuur

F. S. R. FITTER & R. A. RICHARDSON, „*Veldgids voor Vogels*”, voor Nederland bewerkt door M. J. TEKKE. Phoenix Pocket no. 19, Zeist, 1959. Prijs: f 2.75.

Na het „Prisma Vogelboek” (1958) door J. E. SLUITERS (zie *Limosa* 32, p. 81—82) en „*Vogels in kleuren*” door W. P. POSTMA en H. KLEIJN (Meulenhoffs Natuurgidsen, no. 1, 1956) is thans wederom een zakboekje verschenen, dat de vogelliefhebber wil helpen bij het vinden van de naam en van de bijzonderheden uit het leven van de in ons land voorkomende vogels. Het betreft een Nederlandse bewerking van de „Fontana Bird Guide” (Uitg. COLLINS, London), die op zijn beurt weer een vereenvoudigde „pocket-editie” is van „The Pocket Guide to British Birds” (Uitg. COLLINS, 1952). De Nederlandse bewerking, die vrij nauwkeurig de Engelse tekst volgt, is van M. J. TEKKE. De vele tekeningen, die alle behandelde soorten, soms in meerdere kleden en houdingen afbeelden, zijn van R. A. RICHARDSON, waaraan een aantal speciaal voor de Nederlandse bewerking vervaardigde lijntekeningen van A. M. VAN DEN OORD zijn toegevoegd.

De „*Veldgids voor Vogels*” is een keurig, ruim en smaakvol uitgegeven boekje, waarin de soorten dit keer eens naar lichaamsgrootte, woongebied en voorkomen per jaargetijde zijn gerangschikt. Er worden 8 grootte-klassen onderscheiden en 3 levensgebieden (land, waterkant, water), terwijl voorts wordt gelet of de soort het gehele jaar, of uitsluitend 's zomers of 's winters kan worden aangetroffen. Een sleutel tot herkenning van de soorten en de overvloedige illustraties zijn er

alle op gericht de gebruiker van het boekje de namen van de Nederlandse vogelsoorten snel en doeltreffend te doen vinden.

Van sleutels voor determinatie in het veld kan overigens niet verwacht worden, dat zij op bevredigende wijze werken. Zo gaat het ook hier. Niemand zal onder hetzelfde hoofd „zwart en grijs” een Klapekster, een Kauw, een Bonte Kraai en een Zilverplevier verwachten, of onder „zwart en geel” een Goudplevier naast een Wielewaal. Onder „zwart of zwartachtig” staat wel een Paarse Strandloper, doch geen Zwarte Ruit; onder „zwart en kastanjebruin” wel een Ringen en een Huismus, doch geen Heggemus, die onder „bruin en grijs” voorkomt. Overigens geven mij het Baardmannetje evenmin als de Pestvogel een duidelijke indruk van „zwart en kastanjebruin”.

Onbegrijpelijk en voor de determinatie stellig nauwelijks bruikbaar zijn vele onderscheidingen in lichaamsgrootte. Van de, zeker in het veld, vrijwel even grote soorten kleine zangers als Rietzanger, Bosrietzanger, Kleine Karekiet, Grasmus, Braamsluiper (klein!), Tuinfluiter en Spotvogel, worden de eerste drie onder „zeer klein” gerangschikt, de overige vier gelden als „klein”. De Huiszwaluw is „zeer klein”, de Boerenzwaluw „middelmatic klein”, (bedoeld is: grootte van Spreeuw), de Gierzwaluw „klein” (bedoeld is: grootte van Huismus)! De tekst is, zoals van TEKKE te verwachten is, goed en verantwoord. Hier en daar heeft hij de Engelse tekst te letterlijk gevolgd, of heeft hij zich eenvoudig verschreven, zoals op pag. 19 waar de Glanskop (of is de Matkop bedoeld, of beide?) „geen vogel van de tuinen” wordt genoemd; op pag 23, waar de snavel van de Huiszwaluw „kort en dun” wordt genoemd, in plaats van kort en breed, of kort en plat. De bewerker zal ook stellig niet bedoeld hebben te beweren, dat de Rietzanger „gemakkelijk herkenbaar is aan zijn vuilwitte oogstreep” (p. 27) en dat de Rietzanger „van boven donkerder gestreept” is dan de andere op dezelfde bladzijde genoemde soorten (bedoeld is: donker, niet donkerder, gestreept). Op pagina 9, 3e regel van boven staat onderzijde; bedoeld moet zijn: bovenzijde.

De afbeeldingen van RICHARDSON zijn overwegend uitstekend. Het verdriet mij evenwel te moeten constateren dat de lijntekeningen van de anders zo verdienstelijke tekenaar A. M. VAN DEN OORD zo slecht zijn uitgevallen en dat van aanpassing aan de stijl van RICHARDSON's tekeningen niets wordt gemerkt. Ik behoef slechts de gebrekkige figuren te noemen op pag 28, 29, 86 en 96, die alle door zulke vlotgetekende en artistieke afbeeldingen van RICHARDSON zijn omringd. De Kuifleeuwerik op pag. 55 zou zo uit een middeleeuws handschrift kunnen zijn weggelopen.

Ondanks deze tekortkomingen zal dit fleurige boekje, waarvan de prijs in ieders bereik moet zijn, stellig zijn weg wel vinden en zal het een nuttige gids zijn voor serieuze aankomende vogelwaarnemers.

K. H. Voous.

Oproep om medewerking

De Redactie ontving een tweetal verzoeken tot plaatsing van een oproep om medewerking.

1. De ene betreft een onderzoek over het voorkomen in en buiten de broedtijd van de **Havik**, met medewerking o.a. van de Ned. Ver. tot Bescherming van Vogels. De gegevens zullen strikt vertrouwelijk worden behandeld, terwijl in bepaalde gevallen desgewenst bij vermelding van de broedplaats met een enigszins vage aanduiding kan worden volstaan.

Adres voor toezending van gegevens: H. J. SLIJPER, Schoolpad 9, Laren N.H.
2. De andere gaat over de **Zwarte Specht** en wordt gehouden over de jaren 1959 en 1960. Gegevens over aantal en af- dan wel toename van broedgevallen (met vermelding van ev. storing door Kauwtjes) alsmede over waarnemingen in streken waar de soort niet broedt, worden gaarne ingewacht bij het Hoofd van de Inlichtingendienst van de Natuurbeschermingsvereniging „IJhorst e.o.”, Larikslaan 12, IJhorst.